

Declaració interreligiosa sobre els llocs de culte

Grup Inicial (Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós)

La Declaració interreligiosa sobre els llocs de culte és una declaració del Grup Inicial de l'Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós.

El Grup Inicial està format per membres de diferents tradicions religioses presents a Catalunya que, des de ja fa uns quants anys, dialoguen amb regularitat al voltant de temes com, per exemple, l'encaix entre religions i laïcitat (sobre el qual té publicada una declaració de l'any 2002) o el paper de les religions en l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni de les Nacions Unides (sobre el qual té pendent publicar un treball extens).

En aquest cas, es tracta d'una declaració sobre els llocs de culte o, més concretament, sobre el dret –comprès en el dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió– de disposar de llocs on manifestar la pròpia religió o les pròpies creences.

La declaració coincideix amb la propera aprovació, per part de la Generalitat de Catalunya, d'una llei sobre els llocs de culte. En espera de conèixer la versió definitiva d'aquesta llei, la present declaració està feta amb esperit constructiu i ànim de suport.

- L'article 18 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics de les Nacions Unides diu que “tota persona té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió” i que això inclou “la llibertat de manifestar la seva religió o les seves creences, individualment o col·lectivament, tant en públic com en privat”.
- Totes les directrius, normatives o polítiques, relatives als llocs de culte o de reunió amb fins religiosos han de ser coherents amb aquest article i, alhora, partir de la base que protegir el dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió no només passa per fer-ne una tutela passiva, de paraula, sinó per facilitar, activament, amb fets concrets, els mitjans perquè aquesta llibertat sigui possible.
- De l'article 18 es deriva que el culte o la reunió amb fins religiosos són activitats que s'han de poder desenvolupar tant en llocs públics o de pública concurrència (esglésies, temples, mesquites, oratoris, centres, etc.) com en llocs privats o habitatges particulars (llars).
- Pel que fa al dret de manifestar la religió o les creences “en públic”, aquest dret no es limita a les activitats que es desenvolupin en un lloc de propietat privada (ja sigui de compra o de lloguer) sinó que abraça el dret a exercir el culte o la reunió amb fins religiosos en llocs de propietat pública, ja siguin tancats (centres cívics, poliesportius, escoles, cementiris, etc.) o oberts (carrers, places, parcs, etc). Els poders públics han de facilitar activament un exercici ampli d'aquest dret, és a dir, de manera que es tinguin en compte tots els usos possibles.
- El dret a la llibertat de culte i reunió amb fins religiosos tampoc està limitat a contextos urbans sinó que també s'ha de poder exercir i ha d'estar garantit i facilitat en contextos rurals i naturals.
- Els llocs de culte o de reunió amb fins religiosos no han de ser vistos com una amenaça per a la convivència als barris i a les ciutats. Tot al contrari, en virtut

dels principis i valors que representen les tradicions religioses (entrega desinteressada, solidaritat, compromís social, etc.), aquests llocs tenen i poden tenir una influència positiva a l'hora de construir una cultura de la pau i crear cohesió social. De la mateixa manera, també poden tenir un impacte mediambiental positiu i ajudar a preservar entorns naturals.

- Els poders públics han d'afavorir la creació de llocs de culte o de reunió amb fins religiosos multiconfessionals a través dels quals es fomenti el diàleg interreligiós, la pau i la cohesió social. Aquests llocs poden ser de titularitat pública o privada compartida (interreligiosa).
- L'activitat religiosa, d'altra banda, no es limita al culte i a la reunió. També comprèn el desenvolupament d'activitats culturals, socials, humanitàries, educatives, administratives, etc. que han d'estar igualment protegides i activament facilitades.
- El límit al dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió queda recollit en el mateix article 18, quan diu que "la llibertat de manifestar la pròpia religió o les pròpies creences estarà subjecte únicament a les limitacions prescrites per la llei que siguin necessàries per a protegir la seguretat, l'ordre, la salut o la moral públiques, o els drets i llibertats fonamentals dels altres".
- A l'hora de regular i facilitar el culte i la reunió amb fins religiosos, els poders públics han de voler respondre a les necessitats reals que, quant a espai i per raó de les seves característiques (nombre de persones, tipus de culte, tipus d'activitats, etc.) i limitacions (econòmiques, materials, etc.), tinguin les diferents comunitats i entitats religioses. En canvi, en cap cas han de pretendre definir què és o què no és una activitat de culte o de reunió amb fins religiosos. Això ho han de definir els membres de les comunitats i entitats en virtut del seu dret "de tenir o d'adoptar la religió o les creences de la seva elecció".
- L'entrada en vigor d'una normativa que regula el dret de culte o de reunió amb fins religiosos sempre ha d'anar acompanyada d'una tasca pedagògica, promoguda pels poders públics amb el suport de la societat civil i les pròpies entitats religioses. La tasca s'ha d'adreçar tant a les administracions locals que han d'aplicar la llei com als membres de les comunitats religioses i als ciutadans en general. L'esforç pedagògic s'ha de fer tant pel que fa al contingut concret de la pròpia llei com pel que fa al dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió i a la diversitat religiosa en general.
- Aquesta tasca pedagògica ha de fer especial incidència en els prejudicis existents respecte als llocs de culte de determinades confessions, especialment desconegudes o malconegudes entre la societat catalana i occidental en general. També ha de remarcar l'impacte positiu que la presència d'aquests llocs de culte o de reunió amb fins religiosos pot tenir en la convivència dels barris i les ciutats i en la preservació dels espais rurals i naturals. Aquests llocs són representatius d'unes tradicions i savieses, d'unes creences i unes conviccions, que criden els fidels i no només a ells a comprometre's amb l'ideal d'una societat convivencial.

- És igualment recomanable la creació i el manteniment d'un registre, públic, de lliure consultació, tant d'entitats religioses com de llocs de pública concurrència que es facin servir per al culte o la reunió amb fins religiosos. La transparència ajuda a combatre les pors i els prejudicis existents.
- Qualsevol normativa i política relatives a la llibertat de pensament, de consciència i de religió ha d'equiparar les diferents entitats i comunitats religioses entre elles, com també equiparar-les amb els grups representatius de conviccions no religioses (atees, agnòstiques, etc.).
- Finalment, volem fer palesa, davant l'opinió pública, l'existència d'un concordat entre la Santa Seu i l'Estat espanyol, normativa de rang superior que privilegia la religió catòlica enfront de les altres, condiciona i pot treure-li eficàcia a qualsevol actuació legal i política en matèria de llibertat religiosa i de culte.

Signat a títol personal a Barcelona, a 6 d'abril del 2009.

Joan Botam, cristià catòlic

Abel Camps, cristià evangèlic baptista

Lluís Cirera, bahá'í

Duarka Das, hindú

Laurentiu Datcu, cristià ortodox

Jaume De Marcos, unitari universalista

Yaratullah Monturiol, musulmana

Nathalie Reverdin, cristiana protestant

Lama Tsonдру, budista